

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/40/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8418202302
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8418202302.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUD. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcov: 1. L.. A. N., D.. XX. XX. XXXX, N. D. XXX/XX, XXX XX C., X. A. N., D.. XX. XX. XXXX, N. U. XX, XXX XX G., právne zast. JUDr. Pavlom Zavackým, advokátom, Hradné námestie 29, 060 01 Kežmarok, IČO: 42029171 proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 02. 07. 2021, č. k. 10C/52/2018-165 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch II., III., IV. a V.
- II. Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

I. Súd konanie v časti o zaplatenie sumy 2.556 eur zastavuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 15.000 eur, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 15.000 eur, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobu vo zvyšnej časti zamietá.

V. Žalobcovi v 1. rade a žalobcovi v 2. rade vo vzťahu k žalovanému priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku“.

2. Vec právne posúdil podľa ust. § 1 ods. 1, 2, 3, § 2, § 3, § 4 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, § 10, § 11, § 20, § 23 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia, t. j. dňa 21. 05. 2004, § 27 ods. 2 zákona č. 513/2004 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 11, § 13 ods. 1, 2, § 420 ods. 1, 3, § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 5. ods. 1 písm. c), ods. 3 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikovaných v Zbierke zákonov pod

č. 209/1992 (ďalej len Dohovor), čl. 2 ods. 2, čl. 17. ods. 1, 2, čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky; ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných predpisov (ďalej len Ústava SR).

3. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že uznesením zo dňa 21. 05. 2004 vyšetrovateľ začal trestné stíhanie voči žalobcom, ktorých stíhal za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona (účinného do 31. 12. 2005), trestného činu neoprávneného obohatenia podľa § 250d ods. 1, 4 Trestného zákona (účinného do 31. 12. 2005) a trestného činu poškodzovania cudzej veci spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 257 ods. 1 Trestného zákona (účinného do 31. 12. 2005). Zo strany dozorujúceho prokurátora na podnet vyšetrovateľa bol podaný návrh na vzatie žalobcov do väzby a Okresný súd Trenčín uznesením zo dňa 27. 05. 2004 sp. zn. 4Tp/72/2004 zobral žalobcov do preventívnej a kolúznej väzby. Uznesením Krajskej prokuratúry Trenčín zo dňa 14. 04. 2005 boli žalobcovia z väzby prepustení na slobodu. Následne na Okresnom súde Prešov bolo vedené trestné konanie pod sp.zn. 1T/91/2006, kde rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 02. 06. 2015 č.k. 1T/91/2006 - 1030 boli žalobcovia spod obžaloby oslobodení. Proti predmetnému rozsudku podala Krajská prokuratúra Prešov odvolanie a Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 10.12.2015 č.k. 2To/45/2015 - 1069 odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku zamietol. Oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Prešov nadobudol právoplatnosť 10. 12. 2015.

4. Súd mal ďalej za preukázané, že žalobcovia boli vo väzbe od 24. 05. 2004 do 14. 04. 2005, t.j. 326 dní a žalobcovia si v súlade so zákonom č. 58/1969 Zb., dňa 10. 11. 2017 uplatnili na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky nárok na náhradu škody. Listom zo dňa 14. 05. 2018 Ministerstvo spravodlivosti SR oznámilo žalobcom výsledok predbežného prerokovania nároku na náhradu škody s tým, že daný nárok predbežne prejednálo a ako nedôvodný odmietlo.

5. Žalobcovia si v predmetnom konaní uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe a náhradu nemajetkovej ujmy za škodu spôsobenú rozhodnutím o vznesení obvinenia. Pokiaľ ide o nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu rozhodnutia o väzbe, vzhľadom na žalovaný vznesenú námietku premlčania, súd dospel k záveru o dôvodnosti vznesenej námietky premlčania. Vychádzal z právneho názoru, že nároky z nezákonného rozhodnutia o väzbe sa v zmysle § 23 zákona č. 58/1969 Zb. premlčia za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie. Oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Prešov v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove nadobudol právoplatnosť 10. 12. 2015 a jednoročná premlčacia lehota uplynula 10. 12. 2016. Keďže nárok žalobcov bol na súde uplatnený až 16. 10. 2018, je nárok žalobcov na náhradu škody spôsobenú rozhodnutím o väzbe premlčaný. Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody, nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o vznesení obvinenia, súd dospel k záveru, že tento nárok premlčaný nie je. Preto sa v ďalšom konaní zaoberal len uplatneným nárokom žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia, ktorí si každý zo žalobcov uplatnili vo výške po 30.000 eur.

6. K námietke žalovaného, že podľa zákona č. 58/1969 Zb. nie je možné uplatniť si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to ani podľa článku 5 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (ďalej len Dohovor) súd uviedol, že Dohovor, keďže je súčasťou slovenského právneho poriadku má prednosť pred zákonom. Článok 5 ods. 5 Dohovoru zaručuje odškodnenie za pozbavenie osobnej slobody v prípadoch obdobných prípadom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Dohovor umožňuje v uvedenom článku odškodnenie aj nemateriálnej ujmy; jeho aplikácia má pokiaľ ide o obsah pojmu škoda, prednosť pred vnútroštátnou úpravou. V tejto súvislosti odkázal aj na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/177/2005 a aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Poukázal aj na to, že zákon č. 58/1969 Zb. neupravoval kritériá priznania nemajetkovej ujmy, čo urobil zákonodarca až v zákone č. 514/2003 Z.z., ktorý zrušil pôvodný zákon. Dal do pozornosti, že uvedený zákon upravuje nemajetkovú ujmu všeobecne, a teda je možné potom odškodniť nielen nemajetkovú ujmu súvisiacu s väzbou, ale aj nemajetkovú ujmu súvisiacu s celým trestným stíhaním. Pokiaľ ide o výšku priznanej nemajetkovej ujmy, pri jej určení súd vzal do úvahy, že celé trestné stíhanie žalobcov, ktoré začalo uznesením o vznesení obvinenia, následnou väzbou a vedením konania pred súdom bolo neoprávneným zásahom značnej intenzity a rozsahu, vytvorilo negatívny obraz o žalobcoch, ktoré skutočnosti vyvolali u žalobcov ujmu na ich osobnostných právach a to znížením ich dôstojnosti, vážnosti v spoločnosti, ktorú ujmu by ako závažnú pocítoval každý iný na ich mieste. Uvedená skutočnosť bola preukázaná nielen výpoveďou žalobcov, ale aj výpoveďami svedkov. Navyiac trestné konanie bolo

vedené od 21. 05. 2004 do 10. 12. 2015, t.j. 11 rokov, 6 mesiacov a 20 dní, kedy boli žalobcovia právoplatne oslobodení spod obžaloby. Vzhľadom na dĺžku súdneho konania, povahu trestného činu, pre ktorý boli žalobcovia stíhaní, po prepustení z väzby sa od žalobcov odvrátili nielen ich známi, ale zmenil sa aj postoj ich rodinných príslušníkov voči nim. Žalobcovia sa utiahli do seba, prestali chodiť do spoločnosti a vedené trestné stíhanie závažne zasiahlo aj do ich súkromia, do ich rodinných vzťahov. Žalobca v 1. rade sa síce nerozvedol, ale návrh na rozvod manželstva bol na súde podaný. Aj keď v súčasnej dobe jeho manželstvo naďalej trvá, je skôr už len formálne. Pokiaľ ide o žalobcu v 2. rade, jeho manželstvo bolo rozvedené, nakoľko bývalá manželka vo vzťahu k nemu stratila akúkoľvek dôveru. Vedené trestné stíhanie malo negatívny dopad aj na majetkovú sféru obidvoch žalobcov. Po prepustení z väzby žalobcovia napriek snahe sa nemohli zamestnať v mieste bydliska; boli nútení nájsť si prácu mimo mesta G. a žalobcovia sa zamestnali v zahraničí.

7. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy za škodu spôsobenú rozhodnutím o vznesení obvinenia súd prihliadol najmä na osobu každého zo žalobcov, jeho doterajší život, prostredie v ktorom žije a pracuje, na závažnosť vzniknutej ujmy a na závažnosť následkov, ktoré vznikli obidvom poškodeným v súkromnom živote a na závažnosť následkov, ktoré im vznikli v spoločenskom uplatnení. V tejto súvislosti súd mal za preukázané, že obžaloba na súd bola podaná 11. 10. 2006 a dňa 03. 11. 2011 bolo vydané upozornenie predsedníčky Okresného súdu Prešov, aby sa vo veci konalo plynule a vykonávali sa úkony smerujúce k vydaniu rozhodnutia. Je preto zrejmé, že aj súdy po podaní obžaloby svojou nečinnosťou ovplyvnili celkovú dĺžku konania, ktoré trvalo viac ako 11 a pol roka, pritom počas trestného stíhania bolo negatívne zasiahnuté do života obidvoch žalobcov. Prostredie, v ktorom žalobcovia pred vznesením obvinenia žili a pracovali, ich po prepustení z väzby neprijalo. Žalobcovia ukončili práce v rodinnej tlačiarňi, nemohli si nájsť zamestnanie v mieste bydliska, ľudia z miesta ich bydliska od nich bočili a obidvom žalobcom sa úplne zmenil súkromný i spoločenský život, navyše žalobcom sa zhoršil aj zdravotný stav, najmä sa im zhoršil zrak, mali poruchy spánku a žalobca v 1. rade začal mať problémy s tlakom.

8. Vychádzajúc z okolností daného prípadu i účelu, ktorý plní inštitút náhrady nemajetkovej ujmy, súd konštatoval, že sú splnené zákonné predpoklady pre jej priznanie aj v zmysle článku 5 ods. 5 Dohovoru i § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že u každého zo žalobcov je dôvodný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za škodu spôsobenú rozhodnutím o vznesení obvinenia vo výške po 15.000,- eur. Preto zaviazal žalovaného k zaplateniu uvedenej sumy a vo zvyšnej časti nárok žalobcov na zaplatenie nemajetkovej ujmy ako nedôvodný zamietol.

9. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovia v základe nároku boli v konaní plne úspešní a rozhodnutie o výške nároku záviselo od úvahy súdu, súd preto priznal každému zo žalobcov nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100% z prisúdenej sumy.

10. Proti tomuto rozsudku, proti výrokom II., III. a V., podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že žalobcovia vo svojej žalobe uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z viacerých titulov (uznesenie o vznesení obvinenia, uznesenie o vzatí do väzby), pričom výšku vzniknutej nemajetkovej ujmy stanovili sumou 30.000,- eur pre každého zo žalobcov. Žalovaný počas konania poukazoval na skutočnosť, že takto uplatnený nárok je nepreskúmateľný, nakoľko súd by mal pri určení priznanej výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vychádzať z posúdenia príčinnej súvislosti medzi zásahmi do práv žalobcov a jednotlivými označenými titulmi a následným vznikom samotnej nemajetkovej ujmy. Súd žalobcov na predmetnú špecifikáciu ich nárokov vyzval na pojednávaní konanom 26.11.2020, ale žalobcovia na výzvu nerefletovali, resp. zotrvali na svojom tvrdení, že vzniknutá nemajetková ujma súvisí s celým trestným konaním. Odvolateľ má za to, že žalobcovia si uloženie povinnosť špecifikovať nárok tak, aby bolo možné preskúmať dôvodnosť ich tvrdení o spôsobenej ujme a oprávnenosť požadovanej náhrady vo vzťahu ku každému zo žalobcov uplatnených titulov nespĺnili. Súd napriek tomu v konaní pokračoval a vydal meritórne rozhodnutie vo veci samej, pre ktoré však nemal splnené podmienky, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d/ CSP. V zmysle žaloby si žalobcovia uplatnili jednak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s uznesením o vzatí do väzby a v súvislosti s uznesením o vznesení obvinenia. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným, súd sa stotožnil s

názorom žalovaného a v časti uplatneného nároku z titulu uznesenia o vzatí do väzby nárok posúdil ako premlčaný. Teda súd prvej inštancie na jednej strane akceptoval námietku žalovaného o premlčaní žalovaného nároku z titulu uznesenia o vzatí do väzby ako dôvodnú, pričom v rozpore v odôvodnení rozsudku skonštatoval, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy posudzoval aj ako prípad vadného pozbavenia osobnej slobody podľa Dohovoru, ktorý umožňuje odškodnenie aj nemateriálnej povahy. Rovnako v bode 67 rozsudku uviedol, vychádzajúc z okolností tohto prípadu i účelu, ktorý plní inštitút náhrady nemajetkovej ujmy, že sú splnené zákonné predpoklady pre jej priznanie aj v zmysle článku 5 ods. 5 dohovoru i § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovanému tak nie je zrejmé, na základe akej právnej úvahy súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur, keď zo strany žalobcov nedošlo k žiadnej konkrétnej špecifikácii uplatneného nároku v súvislosti s jednotlivými titulmi, teda ani s uznesením o vznesení obvinenia. Preto žalovaný považuje odôvodnenie priznania výšky nemajetkovej ujmy za zmatečné, čo má za následok nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Žalobcovia opakovane vo svojej výpovedi zdôrazňovali, že podstatný zásah a s ním súvisiace následky v spoločenskom, rodinnom a pracovnom živote pociťovali predovšetkým v súvislosti s výkonom samotnej väzby. Svedok V. M. vo svojej výpovedi uviedol, aký vplyv mal samotný výkon väzby na žalobcov a ich okolie. Podľa názoru žalovaného vzhľadom na premlčanie nároku z titulu uznesenia o vzatí do väzby, nemal súd pri hodnotení výpovede žalobcov, ako aj ďalších svedeckých výpovedí z hľadiska posúdenia zásahu do práv žalobcov dospieť k záveru o značnom zásahu s ohľadom na vykonanú väzbu, ale mal vyhodnotiť výlučne zásah a následky súvisiace s uznesením o vznesení obvinenia voči žalobcom. Preto, ak súd na základe výpovede žalobcov i svedkov dospel k záveru, že trestné stíhanie spojené s uznesením o vznesení obvinenia a následnou väzbou predstavovali zásah značnej intenzity, na základe ktorých im vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur, došlo k naplneniu i odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, nakoľko súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ak teda súd prvej inštancie náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu žalobcom nepriznal, nemohol pre premlčanie kompenzovať prípadné zásahy spojené s väzbou, a o to viac nemôže obstať v prieskume suma 15.000,- eur pre každého zo žalobcov, ako predstavujúca náhradu následkov spojených s uznesením o vznesení obvinenia (nie s väzbou). Navyše súd priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške, ktorá je podľa žalovaného neprímerane vysoká, a to napriek existencii ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúceho sa určovania, hľadania primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy za zásahy orgánmi verejnej moci. Preto rozhodnutie súdu je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné až arbitrárne, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a zároveň konanie má aj inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalobcovia vo svojej žalobe, ako aj vo výpovedi na pojednávaní dňa 07. 06. 2021 uviedli, že výkon väzby ako aj samotné trestné stíhanie malo vplyv na podnikateľskú činnosť ich rodinnej tlačiarenskej firmy. Súd uvedenú skutočnosť pri určení výšky nároku nemajetkovej ujmy zobral do úvahy, pričom nevykonal žiadne ďalšie relevantné dokazovanie v uvedenej veci. Žalobcovia boli vo väzbe od 27.05.2004 do 14.04.2005. V Obchodnom registri je zapísaná spoločnosť W. A., s.r.o., so sídlom C. XXX, XXX XX C., ktorá má ako predmet činnosti zapísanú polygrafickú výrobu. Uvedená skutočnosť bola do Obchodného registra zapísaná až 02.10.2009, t.j. viac ako 5 rokov od prepustenia žalobcov z väzby. Je pravdou, že žalobca v 1. rade predložil súdu mzdový list, z ktorého vyplýva, že bol zamestnancom firmy U. N., W., so sídlom C. XXX, XXX XX C. od 01. 02. 2003. Uvedený podnikateľský subjekt ukončil podnikateľskú činnosť (živnosť) dňa 30. 06. 2013. U. N. (otec žalobcov) je zapísaný ako spoločník spoločnosti W. A., s.r.o., a preto žalovaný je toho názoru, že ak by samotná väzba, resp. trestné stíhanie žalobcov malo mať vplyv na podnikateľskú činnosť rodinnej tlačiarne a odliv zákazníkov, ako to tvrdili žalobcovia, založenie novej spoločnosti s rovnakým predmetom činnosti, by bolo neúčelné a nedôvodné. Na záver uviedol, že nesúhlasí ani s rozhodnutím o priznaní náhrady trov konania žalobcom vo výške 100%, lebo je sporné, či žalobcovia boli v konaní na základe meritórneho výroku rozsudku súdu prvej inštancie úspešní čo do základu nároku vo veci požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcami uplatnený nárok z titulu uznesenia o vzatí do väzby bol posúdený na základe vznesenej námietky premlčania žalovaným ako nedôvodný. Žaloba bola v tejto časti zamietnutá, tiež bolo konanie v časti zaplatenia sumy 2.556,- eur zastavené, ktoré skutočnosti sa mali odzrkadliť aj pri rozhodovaní o trovách konania.

11. Žalobcovia v 1. a v 2. rade v podanom odvolaní navrhli, aby odvolací súd v zamietavom výroku rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podľa žalobcov súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedli, že v danom prípade trestné konanie žalobcov bolo vedené od 21. 05. 2004 do 10. 12. 2015, t.j. 11 rokov 6 mesiacov a 20 dní.

K tomu treba uviesť aj fakt, že obžaloba bola podaná na Okresný súd v Prešove u oboch žalobcov dňa 11. 10. 2006, a až dňa 22. 02. 2012 bol vydaný trestný rozkaz v predmetnej veci, t.j. prešlo viac ako 5 rokov, pokiaľ súd vo veci prvýkrát rozhodol. Táto doba „nečinnosti“ ide v danom prípade na vrub Okresného súdu Prešov. V žiadnom právnom predpise nie je uvedená tabuľka, resp. iná klasifikácia komu a za čo patrí aká výška nemajetkovej ujmy. Je to len na úvahe konajúceho súdu. V danom prípade sa žalobcom javí, že vzhľadom na ich utrpenie spojené so samotným trestným konaním, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom je priznaná nemajetková ujma každému zo žalobcov po 15.000,- eur nízka, a preto za adekvátnu považujú nimi uplatnenú sumu po 30.000,- eur pre každého zo žalobcov. Je zarážajúce samotné správanie sa žalovanej strany, ktorá namieta samotný nárok žalobcov, pričom práve žalovaná strana prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní tento stav zapríčinila.

12. Žalobcovia ani žalovaný sa k odvolaniam nevyjadrili.

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolania obidvoch strán sporu, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu, v akom boli odvolania podané, ako aj konania im predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario), miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o neopodstatnenosti odvolania žalobcov, ako aj neopodstatnenosti odvolania žalovaného vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej.

14. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v takom rozsahu, v ktorom sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví aj medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

15. Odvolaniami strán sporu nebol napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 2.556,- eur, v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť, a preto odvolací súd nebol oprávnený, ani povinný ho podrobiť prieskumu.

16. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutým výrokom v kontexte s nesprávnym právnym posúdením, to, či súd na zistený skutkový stav správne, v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

17. Podstata odvolacích argumentov žalovaného vo vzťahu k vyhovujúcim výrokom a podstata odvolacích argumentov žalobcov k zamietavému výroku bola koncentrovaná na tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery.

18. Oboznámením sa s obsahom spisu, odôvodnením napadnutého rozhodnutia, zisteným skutkovým stavom, právnym posúdením uplatneného nároku súdom prvej inštancie vo veci samej, odvolací súd konštatuje postačujúce zistenie skutkového stavu potrebné pre rozhodnutie veci, ako aj z vykonaného dokazovania, vychádzajúce správne právne posúdenie. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami, úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym záverom. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k meritu veci a k odvolacím námietkam žalovaného a žalobcov dodáva.

19. Predmetom odvolacieho konania je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcom vzniknúť z dôvodu vznesenia obvinenia za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny, trestný čin neoprávneného obohatenia a trestný čin poškodzovania cudzej veci formou spolupáchateľstva. Súd prvej inštancie správne konšatoval, že nárok

na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia nie je premlčaný a že nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe je premlčaný. Súd prvej inštancie teda otázku premlčania náhrady nemajetkovej ujmy posúdil v zhode tak, ako to v odvolaní uvádza aj žalovaný. To znamená, že z pohľadu premlčania nebola vylúčená možnosť žalobe vyhovieť a priznať žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za samotné trestné stíhanie.

20. K otázke či (ne) možno priznať osobe, ktorej trestné stíhanie bolo ukončené inak, než právoplatným odsúdením, náhradu škody spočívajúcu v náhrade nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí z 24. 01. 2017 sp.zn. III.ÚS 754/2016 (žalovaná v ústavnej sťažnosti namietala nemožnosť aplikácie článku 5 Dohovoru v prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním). V tomto rozhodnutí vyslovil názor podľa ktorého „vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. odôvodňuje s ohľadom najmä na článok 46 ods. 3 Ústavy a článok 36 ods. 3 Listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla.

21. Ústavný súd tu konštatoval, že ak sťažovateľka poukazuje na podporu svojho názoru na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp.zn. 6Cdo/37/2012, ani dôvody tohto rozhodnutia na vyššie uvedenom závere nemôžu nič zmeniť. Ako je z citovaného rozhodnutia zrejmé, názor, na ktorý poukazuje sťažovateľka, sa vzťahuje na otázku odškodňovania väzby a potrebu aplikovania pri jej odškodňovaní článku 5 Dohovoru. Ani z tohto rozhodnutia najvyššieho súdu však nevyplýva právny názor, že na základe aplikácie iných ustanovení nášho ústavného poriadku by bolo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania poškodenému vylúčené. Podľa ústavného súdu takýmto ustanovením umožňujúcim priznanie tejto náhrady je aj vo vzťahu k prípadom posudzovaným podľa zákona č. 58/1969 Zb., ustanovenie článku 46 ods. 3 Ústavy, resp. článku 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Ústavný súd tu konštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, že bolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.

22. Odvolací súd v celom rozsahu akceptuje názor vyslovený Ústavným súdom SR a nemá žiaden dôvod od tohto názoru sa odkloniť. V prejednáwanej veci trestné stíhanie vo vzťahu k obidvom žalobcom začalo vznesením obvinenia zo dňa 21.05.2004, t.j. trestné stíhanie bolo začaté ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. Preto pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého žalobcom možno priznať odškodnenie vo forme nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania, ak boli spod obžaloby oslobodení, hoci to zákon č. 58/1969 Zb. výslovne neupravoval, je rozhodnutie súdu prvej inštancie vecne správne.

23. Právo osoby trestne stíhanej na základe nezákonného uznesenia orgánov činných v trestnom konaní na náhradu škody spôsobenej takýmto nezákonným rozhodnutím je svojou povahou právom ústavnoprávnym. Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom nevzniká v okamihu, keď dôjde k nesprávnemu úradnému postupu, alebo keď nezákonné rozhodnutie nadobudne právoplatnosť. Ústavné podmienky pre vznik tohto práva sú kumulatívne. Musí byť nesprávny úradný postup alebo rozhodnutie nezákonné a v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím musí oprávnenej osobe vzniknúť škoda. Trestné stíhanie a v rámci neho aj výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody fyzickej osoby a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný, rodinný, profesionálny život, ako i na jeho postavenie v spoločnosti. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti, do dobrej povesti, a preto sú spôsobilé okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 17 ods. 1 ústavy, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje článok 19 ods. 1, 2 ústavy. Je teda nepochybné, že vedené trestné stíhanie voči žalobcom je spôsobilé vyvolať okrem vzniku majetkovej škody aj vznik nemateriálnej škody, a to vo sfére osobnostných práv jednotlivca.

24. V danom prípade podstatnou a spornou otázkou medzi stranami sporu bola otázka primeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenej za trestné stíhanie v rámci ktorého bola vykonaná

aj väzba. Základnými kritériami v zmysle rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít pri stanovení primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy je povaha trestnej veci, dĺžka vedenia trestného stíhania, dopad trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby, najmä následky v osobnostnej sfére, okolnosti za ktorých k ujme došlo. Výška musí zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti z hľadiska jej primeranosti, pričom určenie výšky nemajetkovej ujmy má zohľadňovať skutkové okolnosti konkrétnej veci v súlade s požiadavkou primeranosti.

25. Súd prvej inštancie pri posudzovaní primeranosti výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy správne zohľadnil povahu trestnej veci vedenej proti žalobcom a celkovú dĺžku vedeného trestného konania (11 rokov 6 mesiacov 20 dní), počas ktorej boli žalobcovia aj s poukazom na povahu trestnej veci v právnej neistote. Žalobcovia pred vznesením obvinenia a vzatím do väzby pracovali v rodinnej tlačiarňi svojho otca (U. N. W., so sídlom C. XXX, XXX XX C., L.: XXX XXX XX), pričom obidvom žalobcom sa do budúcnosti vo firme črtal aj kariérny postup. Vzhľadom na dĺžku súdneho konania, povahu trestného činu, pre ktorý boli žalobcovia stíhaní, po prepustení z väzby sa žalobcovia nezamestnali v rodinnej tlačiarňi, lebo ich blízki príbuzní a známi sa od nich odvrátili. Vedené trestné stíhanie teda závažne zasiahlo do súkromia žalobcov i do ich rodinných vzťahov. Žalobca v 1. rade síce zotrval v manželstve, aj keď návrh na rozvod bol na súde podaný a manželstvo nebolo rozvedené, ale manželstvo zotrvalo len formálne z dôvodu, že obidvaja manželia sa v tom čase starali o dve maloleté, zdravotne postihnuté deti. Pokiaľ ide o žalobcu v 2. rade jeho manželstvo bolo rozvedené, nakoľko bývalá manželka stratila vo vzťahu k nemu akúkoľvek dôveru. Žalobcovia aj napriek ich snahe mali problém zamestnať sa v mieste bydliska, preto boli nútení nájsť si prácu mimo okres G. v zahraničí.

26. Je nesporné, že v danom prípade otázka nemajetkovej ujmy musela byť posudzovaná len na základe úvahy súdu, na základe skutkových okolností, ktoré vyplývali z danej veci, k čomu súd prvej inštancie pristúpil a dôsledne tieto otázky posudzoval z hľadiska obmedzenia osobnej slobody žalobcov a vplyvu celého trestného konania jednak na ich osobu, ako aj na osoby ich blízkych. Z toho pohľadu určenú výšku nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur považoval aj odvolací súd za primeranú, pretože zodpovedá objektívne zistenému skutkovému stavu veci. Uplatňovaná výška nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- eur je neadekvátne, a preto správne postupoval súd prvej inštancie, ak v prevyšujúcej časti nárok žalobcov zamietol, nakoľko uplatnený nárok nad sumu 15.000,- eur neodráža ani skutočnú intenzitu, rozsah a následky celkového trestného stíhania. V tejto súvislosti len na porovnanie odvolací súd poukazuje aj na otázku úpravy nemajetkovej ujmy v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý zákon aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku citoval. Ani v tomto zákone nebola spočiatku úprava nemajetkovej ujmy upravená dôsledne, pričom až neskôr v roku 2014 zaviedol zákon hranicu vo výške maximálne 50 násobku minimálnej mzdy. Táto úprava tak upravila určitý strop odškodnenia, pričom výška nemajetkovej ujmy priznaná súdom prvej inštancie je v danej hranici. Záver súdu prvej inštancie v otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy preto odvolací súd považuje za správny.

27. Vo vzťahu k výroku, ktorým súd žalobcom priznal náhradu trov konania vo výške 100%, dospel odvolací súd k záveru, že rozsudok je potrebné aj v tejto časti potvrdiť. Základným kritériom rozhodovania o nároku na náhradu trov konania je zásada úspechu v spore (§ 255 CSP). Táto zásada sa uplatňuje aj na konanie, v ktorom výška plnenia závisí od úvahy súdu. Je však potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. U žalôb, predmetom ktorých je náhrada nemajetkovej ujmy je základom to, že do práv žalujúcej strany bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je nadväzujúca, druhotná (z Komentára k Civilnému sporovému poriadku, nakl. C.H.Beck, 2016, str. 926). Uvedenou zásadou sa súd prvej inštancie riadil, svoje rozhodnutie, čo sa týka nároku na náhradu trov konania založil na správnych právnych záveroch, a preto je rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v tejto časti vecne správne. Za tohto stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch II., III., IV. a V., ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

28. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 2 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že v odvolacom konaní ani žalobcovia ani žalovaná strana úspech nemali. Preto odvolací súd rozhodol, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).